

Малай Аліна,
здобувач освіти за спеціальністю
073 «Мннеджмент», перший освітній рівень,
Маріупольський державний університет,
alinamalaj62@gmail.com
Ткаченко Олена,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет
o.tkachenko@mu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9603-7136>

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ МІННОЇ НЕБЕЗПЕКИ В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

На сьогодні війна в Україні триває без малу 9 років та 9 місяців, з яких майже два роки це широкомасштабне вторгнення військ російської федерації. Це є найбільша і наймасштабніша війна з часів Другої світової війни. З обох сторін задіяно більше мільйона військових, тисячі одиниць військової техніки, а лінія фронту сягає понад 1,5 тисячі кілометрів. Щоденно сторони обмінюються артилерійськими обстрілами, витрачаючи на добу від двадцяти до сорока тисяч снарядів та мін. Близько 200 тисяч квадратних кілометрів на піку агресії було окуповано російськими загарбниками, половину з яких на даний момент Збройні сили України змогли повернути під контроль. Настане час і всі окуповані території будуть повернені під контроль України і почнеться масштабне післявоєнне відновлення, . Але після закінчення війни на Україну чекає багато випробувань та проблем, які необхідно буде подолати.

На ряду з такими проблемами як корупція, демографічна криза, масова еміграція та нестача робочих рук, на Україну чекає найголовніший виклик - це потреба у розмінуванні великої площі територій. Внаслідок російської агресії площа замінованих територій становить близько 174 тисячі км² [1]. Це сотні тисяч протипіхотних та протитанкових мін, авіаційних бомб, мінометних снарядів та боєприпасів, які не розірвалися і застрягли в землі. Територія забруднена вибухонебезпечними предметами дорівнює площі такої країни як Болгарія, або чотирьом таким країнам як Швейцарія. Україна по кількості замінованих територій випередила Сирію і Афганістан, та нині є найбільш замінованою країною світу [2].

На розмінування всіх територій за даними ДСНС України знадобиться не менше 10 років. Забруднена територія вельми значна, розмінування потребує значного часу, воно є не тільки повільним, а й коштовним. За оцінками Світового банку, розмінування України, яке коштує від двох до восьми доларів за квадратний метр, коштуватиме 37,4 мільярда доларів протягом наступних десяти років [3]. Потрібні тисячі спеціалістів таких як інструктори, ідентифікатори вибухонебезпечних предметів, сапери, водії спеціальної техніки, оператори БПЛА та роботів для розмінування. Всіх спеціалістів необхідно забезпечити сучасним обладнанням та оснащенням. Для навчання цих спеціалістів потрібно створювати нові та розширювати наявні спеціалізовані навчальні заклади. Все це потребує фінансування із бюджетних коштів від держави та великих інвестицій від міжнародних партнерів.

Окрім цього Україна несе та буде нести ще і економічні збитки такі як найродючіші господарчі угіддя півдня країни, де зараз ведуться бойові дії, будуть забруднені ВВП. Так, до

весни 2023 року на звільнених територіях Миколаївської та Херсонської області Державна служба України з надзвичайних ситуацій обстежила 9% та розмінувала близько 3% території. В пріоритеті були автодороги, населені пункти та об'єкти критичної інфраструктури, а сільськогосподарські угіддя, де переважно і точилися бої, через брак ресурсів не були обстежені. Тому українські аграрії на свій ризик займалися фермерством і це інколи призводило до трагічних випадків. Забруднення територій господарських угідь мінами є бідною не лише України, а і інших регіонів світу, де відбувалися війни, воєнні конфлікти. Україна є одним із провідних експортерів зерна, соняшникової олії та інших культур, тому ситуація із їх виробництвом впливає на стан продовольчої безпеки в світі, особливо це важливо для країн Африки, яким може загрожувати реальний голод.

Для вирішення цієї складної проблеми як мінна небезпека доцільно використовувати неординарні рішення. Нині в Україні працюють 14 сертифікованих операторів протимінної діяльності, близько 330 мобільних груп виконують роботи по всій території країни.

На допомогу ДСНС та іншим силовим структурам, які займаються розмінуванням, може прийти бізнес. Зараз український бізнес вже тривалий час займається фінансуванням проєктів по розмінуванню України, але мова йде про безпосередню участь. Так, на законних умовах можуть з'явитися приватні компанії, які будуть займатися обстеженням територій та знешкодженням вибухонебезпечних предметів (ВНП) на договірних засадах. Ці компанії мають бути ліцензовані, оснащенні по новому державному стандарту, компетентні та відповідальні. По контракту та на договірних засадах вони будуть обстежуватися не лише на замовлення приватних компаній, агробізнесу та територіальних громад, а перевірку на ВНП будинку та подвір'я звичайних людей. При здоровій конкуренції і відсутності монополії такі приватні компанії по розмінуванню будуть з'являтися масово, тому що попит на це величезний. Держава зі свого боку має забезпечити контроль за якістю таких організації, самі компанії мають постійно обмінюватись інформацією з ДСНС України. Додатковими плюсами такої пропозиції стане те, що ці компанії утворять нові робочі місця, сплачені податки, а найголовніше допоможуть набагато швидше зробити нашу країну безпечною від мін.

Варто також пам'ятати про те, що чим довше буде йти процес розмінування, тим більше жертв буде серед цивільного населення. Тому окрім безпосередньо розмінування території необхідно збільшувати інформованість населення, особливо дітей щодо протимінної безпеки.

Розмінування території - це саме той відголосок війни, який буде тривати ще багато років. Ця небезпека буде доволі сильно впливати на швидкість відбудови нашої держави. Це глобальна проблема, яку варто як найшвидше вирішити, застосовуючи для цього різні методи, міжнародний досвід та інновації.

Список літератури

«Відкрита мапа замінованих територій автоматично стане мапою скарбів». Як в Мінекономіки бачать підхід до очищення територій. URL: https://lb.ua/society/2023/09/11/574173_vidkrita_mapa_zaminovanih.html.

Україна – найбільш замінована країна світу: скільки української території забруднено мінами. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/03/02/infografika/bezpeka/ukrayina-najbilsh-zaminovana-krayina-svitu-skilky-ukrayinskoyi-terytoriyi-zabrudneno-minamy>.

Sampson E., Granados S. Ukraine is now the most mined country. It will take decades to make safe. The Washington Post. 2023, July 22. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/07/22/ukraine-is-now-most-mined-country-it-will-take-decades-make-safe/>.